

**Носієм суверенітету і єдиним джерелом
влади в Україні є народ.**

Стаття 5 Конституції України

№15 (127)

Наша П'ЯТНИЦЯ, 24 липня '20 ГРОМАДА

Другі в області

Друге місце в обласному етапі Всеукраїнської військово-патріотично гри «Сокіл» («Джура») посів рій «Степова січ» ліцею «Нова школа» Катеринівської сільської ради (керівник гуртка – Олена Беліченко).

Перше місце виборів рій «Вільшанські соколята» Вільшанського центру дитячої та юнацької творчості, третє – рій «Покров» Могильненського ліцею Гайворонської районної ради.

Проводив змагання (в дистанційній формі) комунальний заклад «Кіровоградський обласний центр туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді».

Підвищено допомогу на дітей

Минулої середи Кабінет міністрів ухвалив постанову про перерахунок державної соціальної допомоги на дітей.

Згідно з документом, розмір допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування,

становитиме 2,5 розміру прожиткового мінімуму відповідного віку. На дітей з інвалідністю, над якими встановлено опіку чи піклування, – 3,5 розміру прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку.

Під надійним дахом

Своїми силами і за свій кошт перекирило дах на Катеринівському будинку культури АТ «Кіровоградське рудоуправління» нещодавно.

Нова покрівля – надійна, водонепроникна.

Цей заклад від свого заснування перебуває в полі уваги катеринівських гірників. Власне, вони його й побудували. Нині, коли будинок культури підпорядковується самоврядному органу Катеринівської об'єднаної територіальної громади, АТ «Кіровоградське рудоуправління» продовжує опікуватися закладом.

Уже без темних вулиць

Володимирівка вже повністю освітлюється вночі. До вулиць, оснащених світильниками, нещодавно додалися Степова, Молодіжна, Садова та частина Шевченка. Ліхтарі на них вперше засвітилися напередодні свята Петра і Павла.

Про влаштування на цих вулицях зовнішнього освітлення подбала Катеринівська сільська рада.

Тим часом місцевий агробізнес бере участь у благоустрої села. Фермерське господарство Григорія Демченка завезло пісок на берег ставка, на дитячий майданчик та до стадіону (пісок потрібен для позначення ліній на полі). Також господарство Демченка своїм коштом полагодило дорогу на Садовій (вибоїни засипало щебенем) та надало техніку й працівників для чищення водонапірної вежі.

А була бруківка...

Завершено асфальтування дороги, яка веде від села Лісного до шляху Т-12-01 (Кропивницький – Каніж – Новомиргород).

Асфальтувати цю бруківку почали позаторік. Замовник робіт – департамент інфраструктури та промисловості Кіровоградської обласної державної адміністрації. Цьогоріч їх виконувало ТОВ «Гелор груп», зареєстроване в Кропивницькому. За це держава заплатила йому 3 мільйони 660 тисяч гривень.

Подяка за добру працю

Професійне свято – День працівників металургійної та гірничодобувної промисловості – відзначили нещодавно працівники АТ «Кіровоградське рудоуправління».

Як і в попередні роки, гірники зібралися з цієї нагоди в актовій залі контори підприємства. Насамперед їм було показано слайд-шоу з фотографій, які розповідають про історію підприємства (постарався відділ освіти, культури, молоді і спорту, охорони культурної спадщини та праці Катеринівської сільської ради). Присутні були зворушені, особливо ті, хто побачив на давніх знімках своїх покійних батьків.

Далі генеральний директор товариства Володимир Кухта привітав колектив, подякував усім за добру роботу та назвав найкращих працівників, яких адміністрація АТ відзначила грамотами. Це – водії Олександр Лопушнян, Олег Маркідов і Олександр Воронін, машиністи екскаваторів Максим Забродоцький, Олександр Профатило і Валерій Журавленко, начальник рудника Володимир Макеев, машиніст бульдозера Віталій Новицький, електрослюсар Віктор Степанов, автослюсар Сергій Петров, мийник-прибиральник рухомого складу Сергій

Таран, машиніст навантажувача Володимир Назаренко, газоелектрозварник Андрій Янковський.

З огляду на карантин цього року свято гірників у Катеринівці пройшло без традиційних багатолюдних розважальних заходів. Але місцеві самодіяльні артисти не забули про цей день. Танцюристи й вокалісти підготували привітання на адресу колективу АТ «Кіровоградське рудоуправління», які опублікували у фей-

сбуці. Працівники підприємства із задоволенням переглянули ці відео на своїх зборах. Того ж дня вони отримали грошові премії.

Увечері над Катеринівкою спалахнув салют. На знак свята, яке в Катеринівці давно вийшло за межі професійного гірничого.

На знімках: теперішня техніка катеринівських гірників; один з екскаваторів, який вони використовували в минулому.

Шановні мешканці території Катеринівської сільської ради!

Виконавчий комітет сільської ради повідомляє, що до **25.08.2020 року** вам необхідно сплатити земельний податок. Податкове повідомлення-рішення про сплату земельного податку ви можете отримати в с. Катеринівці (приміщення сільської ради), с. Олексіївці (приміщення старостату), с. Володимирівці (приміщення старостату).

У разі виникнення запитань щодо розміру податкового зобов'язання звертайтеся за телефоном **0505932991**.

3 редакційної пошти

Ми й не припускали, що сільський стоматологічний заклад може бути таким гарним, по-європейськи обладнаним. Саме таким виявився стоматологічний кабінет у Катеринівці, який відвідали нещодавно. А лікарка, **Поліна Володимирівна Літвінова**, – така уважна! Головне ж, роботу свою вона виконує вміло, якісно. Дякуємо їй, а також всім, хто створив такі умови для лікування селян.

*Раїса КОЛОС, Раїса БОТНАР,
жительки Грузького*

Райони укрупнять

Верховна Рада України ухвалила постанову «Про утворення та ліквідацію районів», якою реформується субрегіональний рівень адміністративно-територіального устрою України. Цим документом передбачено створення в Україні 136 районів замість наявних 490.

Документом визначено, що межі районів встановлюються по зовнішньому кордону територій сільських, селищних, міських територіальних громад, що вхо-

дять до складу відповідного району. Вибори депутатів районних рад районів, ліквідованих відповідно до цієї постанови, не проводитимуться. Повноваження депутатів райрад у ліквідованих районах припиняються в день набуття повноважень депутатів, обраних на виборах у нових районах.

Кіровоградщину поділять на 4 райони – Кропивницький, Олександрійський, Новоукраїнський та Голованівський (нині в облас-

ті 21 район). Зокрема, в новий Кропивницький район ввійдуть території нинішніх Кропивницького, Знам'янського, Олександрівського, Новгородківського, Компаніївського, Долинського, Бобринецького і Устинівського.

Центральна виборча комісія України має забезпечити формування виборчих округів та проведення місцевих виборів з врахуванням новоутворених районів. Місцеві вибори заплановано на 25 жовтня.

«На цього жука треба страшно сильний яд»

Жодній іншій комасі не судилося асоціюватися в свідомості мільйонів людей зі діями ворожої держави. Мова — про колорадського жука. У Другу світову війну нацистська Німеччина звинуватила американську авіацію у скиданні колорадського жука над територіями Третього рейху (в той час шкідник уже був у Європі, він ще в другій половині XIX століття потрапив сюди в трюмах суден, які везли картоплю з Америки). Після війни, на початку 1950-х, радянський агітпроп вигадав, що американці, які окупували Західну Німеччину, умисно, використовуючи літаки, скидали колорадських жуків над землями прорадянських Польщі й НДР — звідки цей шкідник і поширився Союзом Радянських Соціалістичних республік. Чи й досі українці, для яких картопля — другий хліб, вірять у те, що колорадський жук потрапив на нашу землю за підступним планом ЦРУ? Аби з'ясувати це, а також дізнатися про теперішні успіхи українців у боротьбі з колорадським жуком, я поспілкувався з деякими літніми селянами.

— Колорадського жука я вперше побачив, мабуть, 1950 року на сірниковій коробці білоруської фабрики, мені тоді було

Василь Фулга

років з десять, — каже пенсіонер Василь Фулга, який обробляє город у Грузькому, а до виходу на пенсії тривалий час обіймав посади так званої середньої ланки в колгоспах Кіровоградщини. — Під зображенням був напис білоруською мовою, який заклав виявляти та знищувати колорадського жука. Але самого шкідника в наших краях ще не було. Живого я його вперше зустрів 1965 року. Тоді боролися

Микола Перевозний

з колорадським жуком хлорофосом. Селяни брали отруту в колгоспі. Хлорофос був шматками або порошком. Розводили водою і обприскували картоплю. Тоді це був ефективний засіб проти колорадського жука. Та згодом шкідник адаптувався до хлорофосу. Відтоді проти нього розробили багато видів отрути. І до кожного він пристосовувався. Людині б такий імунітет! Мабуть, жуки, на яких потрапило небагато отрути і які вціліли, дають сильніше потомство. Цим літом я свій город у Грузькому уже п'ять разів обробив отрутою проти колорадського жука. Використовував «Офф жук», «Стоп жук», «Чисто жук». А жук як був, так і є.

У народні методи боротьби з колорадським жуком — кропити картоплю настоями з бадилля картоплі чи помідорів тощо — Василь Федорович не вірить. У дівість

збирання жука руками — теж.

— Якби ж жук не літав, був би сенс збирати його вручну! — міркує Фулга. — Багато хто давить його яйця. Та хіба всі помітиш! Жук же відкладає їх не тільки на картоплі, а й на щиріці, на лободі. І зауважте: ні щиріці, ні лободи не їсть. Тільки пасльонові: картоплю, помідори.

Байки про те, що поширення колорадського жука в СРСР було результатом диверсії американців, Василь Фулга, звісно ж, чув. За його словами, в умовах холодної війни такі інсинуації були звичайним явищем. Та й небилиці про американців не були аж надто неймовірними. Адже й радянська агрономія використовувала комах, щоправда — в боротьбі зі шкідниками. Василь Федорович має на увазі трихограму — паразита, який знищує яйця багатьох комах-шкідників, зокрема кукурудзяного метелика. У 1980-і над багатьма колгоспними полями розпилювали трихограму.

— Якби ще й виявили комаху, яка поїдала б личинки колорадського жука! Чув, ніби сонечко їсть його яйця. Але я такого не помічав, — поділився своїми спостереженнями Василь Фулга.

Володимирівському пенсіонеру Валерію Черненку, який народився 1949 року, теж пам'ятається сірникова коробка із зображенням колорадського жука.

— Я тоді в школу ходив. Тут його ще не було. Вчитель фізики, Микола Никифорович, розповів мені на великій перерві: в Америці п'ять інститутів розробляли хворобу на жука. І розробили, й знищили. А ми — ні, — каже Черненко.

— Про те, що американці й створили цього жука чи закинули його в СРСР, вчитель вам не казав? — питаю його.

— Ні, такого не казав, — впевнено відповів пенсіонер.

За його словами, «ця гадость», тобто колорадський жук, дуже розплодилася у Володимирівці аж у вісімдесятих роках. Хлорофос був дієвим засобом проти цього шкідника. Оскільки теперішні різноманітні отрути проти жука — безсилі, Валерій Черненко висунув версію про те, що

Валерій Черненко

в Україну щороку потрапляють нові види цього шкідника.

— На колорадського жука треба дуже сильний яд, — впевнений селянин. — Моя мама, покійна вже, збирала його руками. Раз назбирала в літрову банку, залила гасом. Жуки плавають. Думаю, що з ними робить. Взяв сірника, запалив. Погоріло трохи, виливаю. Жуки, які були зверху — погоріли. А ті, що під ними, — лаять. На цього жука треба страшно сильний яд.

За словами Валерія Черненка, багато його односельців у боротьбі з колорадським жуком використовуює хімію, шкідливу для людини, — «антижуки», «протижуки» тощо. А його син Віктор уже другий рік застосовує біологічний засіб, який нейтральний для людського організму. Черненки ним задоволені. Принаймні, поки що.

Олексіївський пенсіонер Микола Перевозний теж не вважає поширення колорадського жука в СРСР результатом підвільної діяльності ЦРУ. Пенсіонер впевнений, що його, як і деякі бур'яни, завезли в Європу торговим флотом.

Пік поширення колорадського жука в наших краях припав, за словами Перевозного, на вісімдесять роки.

— Жук тоді дуже крупний був, — пам'ятає Микола Тимофійович. — Не те що тепер, перевівся. Труїли його в колгоспі хлорофосом. Жук довго пристосовувався до хлорофосу, та й зник. Потім — нові яди, і до них жук теж привикає. Купуємо їх, а вони — розбавлені, треба дві порції давати, щоб подіяло.

Віктор КРУПСЬКИЙ

Оновити шкільні їдальні

На Кіровоградщині реалізують проєкт «Сучасна шкільна їдальня». Ним передбачається оновлення обладнання, ремонт харчоблоків і поліпшення меню. Серед закладів, охоплених проєктом, — і ліцей «Нова школа» Катеринівської сільської ради.

Як повідомив начальник управління освіти й науки обласної державної адміністрації Володимир Таборанський, на придбання нового обладнання для освітніх закладів Кіровоградщини виділено 11,5 млн грн (9,4 млн грн — із державного бюджету, а 2,1 млн грн — із

чищення овочів, системи витяжної вентиляції, духові шафи та інше. Ремонтні зон для споживання їжі коштують місцевим бюджетам 3,8 млн грн. Важлива складова проєкту — зміна підходів до організації харчування. Йдеться про приготування страв за новими рецептами, розробка дабл-меню (дітям пропонуватимуть дві-три страви на вибір) і мультипрофільне харчування за принципом «шведського столу».

Як повідомили у Катеринівській сільській раді, на ліцей «Нова школа» в рамках програми «Сучасна шкільна їдальня» буде витрачено 200 тисяч гривень державної субвенції та 80 тисяч гривень — з бюджету ОТГ. За ці кошти для Катеринівського корпусу ліцею придбають нове обладнання, в інших двох корпусах виконають ремонти в харчоблоках.

місцевих бюджетів). За ці кошти придбають електричні плити, столи, стелажі для сушіння посуду, холодильні шафи, машини для

Карантин продовжено до 31 серпня

Кабмін продовжив дію адаптивного карантину до 31 серпня 2020 року. Відповідне рішення ухвалено 22 липня.

«У залежності від епідемічної ситуації у регіоні або окремих адміністративно-територіальних одиницях — районах, встановлюється зелений, жовтий, помаранчевий або червоний рівень епідемічної небезпеки поширення COVID-19. Рівень визначається автоматизованим програмним забезпеченням на основі визначених алгоритмів та зібраних даних та затверджується Національною комісією ТЕБ та НС», — зазначив міністр охорони здоров'я України Максим Степанов.

При цьому очільник МОЗ Максим Степанов наголосив, що

навіть для «зеленої зони» продовжують діяти певні карантинні обмеження, а саме:

— у громадських будівлях обов'язковим є носіння маски або респіратора;

— проведення масових заходів може відбуватися за умови перебування не більше 1 особи на 5 квадратних метрів;

— кінотеатри мають бути заповнені не більше, ніж на 50%;

— пасажирські перевезення мають відбуватися тільки для пасажирів на сидючих місцях.

Відповідно до постанови, регіоні з значним поширенням COVID-19 вважається такий, у якому наявна хоча б одна з таких ознак:

— завантаженість ліжок у закла-

дах охорони здоров'я, визначених для госпіталізації пацієнтів з підтвердженим випадком COVID-19, становить більш як 50%;

— середня кількість тестувань методом ПЛР та ІФА становить менше ніж 24 на 100 тис. населення протягом останніх семи днів;

— коефіцієнт виявлення випадків інфікування COVID-19 становить більш як 11%;

— показник динаміки зростання випадків інфікування COVID-19 становить більш як 10%.

У залежності від рівня епідемічної небезпеки поширення COVID-19 на території регіону або окремих адміністративно-територіальних одиницях застосовуються відповідні обмежувальні проти-епідемічні заходи.

Серіал для вчителів

15 липня 2020 року Міністерство цифрової трансформації України спільно з АСБІС-Україна, Ліко-школою (Liko-school) та Майкрософт Україна презентувало освітній серіал для вчителів «Інтерактивне навчання: інструменти та технології для цікавих уроків». Він складається з шести серій тривалістю 5-8 хвилин кожна, і в ньому йдеться про те, як організувати навчальний процес поза рамками звичайного шкільного класу. А також, як застосовувати онлайн-інструменти, сучасні гаджети та сучасні технології, наприклад, відеоконференцв'язок, інтерактивні панелі та сучасне програмне забезпечення.

З допомогою освітнього серіалу вчителі зможуть професійно розвиватися, застосовуючи в своїй робо-

ті інтерактивний формат уроків, створювати та керувати онлайн-класами, автоматизувати розсилку і перевірку домашніх завдань. Все це дозволить якісно працювати дистанційно в умовах карантину, зробити навчання для учнів корисним та цікавим.

Завжди, коли бачу доглянуту сільську садибу, проймаюся особливою повагою до її господарів. Можливо, тому, що думаю про них як про працюючих, небайдужих людей. Під час знайомства з ними переконаюся в правильності свого припущення.

З Вілею Петрівною Теніченко з Олексіївки познайомився за-

Авт.) Були в них дві дочки й син. Їхній батько дружив з поліцейями. Своїм дітям він зменшив годи, а моїй старшій сестрі – добавив, і її забирали в Германію.

Але не всі такі були. Коли когось мали брати в Германію, приходив хтось із поліцаїв до нашого батька й казав: «Дядьку Петро, скажіть тому й тому, що сьогодні буде облава. Хай ховаються». То батько ходив по хатах і передавав. А тоді дійшла черга й до нашої сестри найстаршої. Її сховали аж у Родниківку, що за Лісним. Приходять поліцаї до нас додому й кажуть батькам: «Якщо не приведете дочку, то ми заберемо і її, і вас». Ну й привели, а що було робити?

Забрали її і ще багатьох хлопців та дівчат і відвезли до Великої Виски, бо там тоді район був. Там їх посадили на машину й повезли в Кіровоград на станцію. Дорогою ця машина не розминулася із зустрічною, і багато дітей побилось, а моя сестра й ще один хлопець

чали розбиратися, й вияснилося, що ті гроші забирав листоноша. Він ще й родич нам був.

Найстарша наша сестра пішла на роботу дуже рано. І дорогу на Велику Виску строїла, і норму в колгоспі сапала. Пізніше перейшла в совхоз у Водяному, а потім у город перебралася.

Я пішла робити після шостого класу. Скільки мені тоді було? Годів, мабуть, п'ятнадцять було. Буряки в колгоспі сапала, на осінь посилали до телят. І корів приходилося доїти. А потім мене, як і старшу сестру, послали дорогу строїть. Тільки я каміння не носила, я робочим їсти варила.

Тоді в колгоспі на всіх роботах були майже одні жінки. Чоловіків з фронту повернулося геть мало, а з тих, кого, як і нашого батька, забрали в сорок четвертому, не повернувся жоден.

Чи пам'ятаю повоєнні годи? Звичайно. Люди сильно тоді голодували, то багато їли і кінський щавель, і лободу. Якось я пішла до сусідів, де було троє малих дітей. Заходжу, а мати їм насипала в миску варива з лободи. Почала й мене припрошувати, то мені одного виду тієї лободи зроби-

тили.

Я ніколи не знала спочинку, знала тільки одну роботу. Діти бачили, що я тяжко роблю, то старалися допомагати. А потім Вову в армію забрали. Служив в Афганістані. Я спочатку й не знала про це, а коли він повернувся, і все відкрилося, то я од хвилювання аж осліпла трохи, й чути погано стала.

Афганістан для Вови не ми-

сказати. Всі були хороші, не ліниві. Грузимо вночі на полі буряк, то й вони там. Веземо зерно на елеватор, і вони з нами. Вміли й словом підтримати, й пожартувати. І на людей, з якими працювала, мені гріх ображатися – всі були хороші.

Оце й усе, що я можу вам розповісти про себе. Жила, як жила. Дожила до вісімдесяти п'яти років і слава Богові. Щось ще роблю

Віля Теніченко: Я ніколи не знала спочинку, знала тільки роботу

вдяки колишній жительці цього ж села Катерині Іванівні Лузан. Жінка мешкає в Кропивницькому і попросила привітати через газету Вілю Петрівну з ювілеєм.

– Більшої трудівниці, ніж Віля Петрівна, я не знаю, – сказала вона по телефону. – Днями їй виповниться вісімдесят п'ять, а вона все ще працює – любить, щоб лад був і на городі, і в дворі. Ви побачили б це самі, якби навідалися до неї додому.

Подумалося тоді: а чому б і не навідатися?

І ось я прочиняю хвіртку в двір, де живе Віля Петрівна. Катерина Іванівна не перебільшила – тут всюди панує лад. Замість бур'яну й сміття до сонця тягнуться квіти, а там, де їх немає – густа низенька травичка, як на доглянутому газоні футбольного поля.

Ми сідаємо з Вілею Петрівною у веранді й починаємо розмову, яка відразу переростає в сповідь жінки, якій випало багато пережити. Перебивав її лише для уточнень.

– Нас у батьків було четверо, – почала вона. – Я народилася в тридцять п'ятому році. Пам'ятаю війну. Приходить якось батько додому й повідомляє, що німці на Радянський Союз напали. Мати – в плач. Каже йому: «Тебе в армію заберуть, а що ж я сама з дітьми робитиму?» А він їй: «Що люди робитимуть, те й ти робитимеш». Батька на фронт одразу не забрали. Забрали, коли село звільнили.

Хата наша стояла тоді там, де Люба Секедиха зараз живе. Ви в неї не були? Ми там жили. Попереду жили З...ні (прізвище не вказую з етичних міркувань. –

із села залишилися живі, і їх відпустили. Один із поліцаїв сказав їм: «Буде вам знову комісія, то ви вдавайте, що у вас все болить, і вас тоді відпустять додому». Так потім і сталося, й сестру нашу більше в Германію не брали.

Поліція знаходилася, де ото магазин побудували. Коли село звільняли, то на неї бомба впала й розвалила її геть. Ще й чоловіка, який її охороняв, убила. Батька нашого польовий військомат забрав прямо на кладовищі, коли він для того чоловіка могилу копав. Забрав, а вскорості ми отримали звіщення, що батька вбито. І залишилася мама з нами чотирма.

Чи знали ми, де його було поховано? Тоді ні. Пізніше, де тільки ми не шукали його могилу – і в Новомиргородському районі, і в інших. А потім прийшов документ, що батько похований у братській могилі в селі Гуляйполі Черкаської області. Ну й поїхали ми туди – я із сином і брат з дочкою. Прийшли на ту братську могилу, а фаміліям убитих кінця-краю не видно – стільки їх тут було поховано. Шукаємо, а батькової фамілії немає. Звернулися до голови сільради, показали документ і він пообіцяв, що виправить помилку. І коли ми поїхали наступного року, то серед загиблих значився й наш батько.

Жилося нам без батька дуже тяжко. Мама, бідна, спокою не знала, на різних роботах надригалася. Від держави отримувала сімдесят рублів на нас, а потім перестала отримувати. З пірвою не отримувала. Інші отримували, а вона ні. Звернулася в район, а там дивуються: «Як не отримуйте? Ми щомісяця платимо». По-

лося погано. Я й досі не знаю, як мамі вдалося вберегти четверо дітей і свою матір, яка теж жила з нами, від голодної смерті.

Коли стало легше жити? Я й не знаю, коли стало легше жити. Може, коли стали трохи краще в колгоспі платити. Ми тоді з чоловіком хату цю збудували, дітей – сина Вову й дочку Наташу – рос-

нув безслідно. Поки був молодший, ще якось крутився, а сьогодні хворіє й часто по лікарнях лежить. Але часто й до мене навідується, щоб щось зробити по господарству.

Якими були голови нашого колгоспу? Про жодного з них язик не повертається погане слово

і в хаті, і на городі. Діти мені дуже допомагають. Ось сьогодні Наташа приїхала. В неї два вихідних на роботі, то приїхала, щоб щось тут поробити. Син уже на пенсії, то часто теж навідується. Оце й порядок, що ви бачите у дворі, – це все вони. Ну, і я стараюся, щоб гарно було.

Чи знаю якісь секрети довголіття? Та які там секрети! Їм те, що люди їдять, і постійно кручуся по господарству. Якщо не крутитимуся, то й не житиму. Якби оце не спека, то ви б мене на городі застали.

Записав
Сергій ЗАДОРЖНИЙ

Від автора. Вдячний Катерині Іванівні Лузан за те, що завдяки їй познайомився з великою трудівницею Вілею Петрівною Теніченко. Її життя – це книга, яку читати й ніколи не перечитати. Сумна, щоправда, книга, але ж нічого в ній уже й не зміниш. Та й соромитися Вілі Петрівні прожитих років немає чого – жила й трудилася чесно.

Наостанок про привітання, з якого й почалася ця історія. Катерина Іванівна від себе й Леоніда Теніченка та Галини Гетьманенко вітають Вілю Петрівну з ювілеєм і бажають їй міцного здоров'я, щоб вона ще довго могла радувати своє присутність дітей, внуків, правнуків і їх теж. До цього побажання приєднується й «Наша громада».

С. З.

На знімку: В.Теніченко; з дочкою Наталею; світліни внуків і правнуків – завжди на виду.

Що змінилося у виборчому законодавстві

15 липня Верховна Рада призначила чергові місцеві вибори на 25 жовтня нинішнього року, а наступного дня внесла зміни до виборчого законодавства. Ось найголовніші з них:

- закон забороняє ведення агітації шляхом надання виборцям, закладам, установам, організаціям грошей, подарункових сертифікатів, продуктів харчування і спиртних напоїв, товарів. Дозволено надавати лише агітаційні матеріали, що містять візуальні зображення партійної символіки та брендування виборчої кампанії,

такі як плакати, листівки, календарі, блокноти, ручки, футболки тощо. Їхня вартість не повинна перевищувати 3% прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

- встановлено механізми боротьби з «двійниками» під час президентських виборів;

- позачергові місцеві вибори, проміжні, перші, додаткові проводитимуться двічі на рік – в останню неділю березня і останню неділю жовтня. Тобто, всі місцеві вибори, які не є черговими, у всіх населених

пунктах будуть проводитися в один день – або навесні, або восени.

- першим у територіальному виборчому списку відповідної організації партії розміщують кандидата, включеного до такого списку під першим номером. При рівному відсотку голосів місце вище займає кандидат, розташований вище в територіальному виборчому списку кандидатів від організації партії;

- для зручності змінено форму виборчого бюлетеня;

- розмір застави кандидатів знижено в 9 разів;

- встановлено межу для самовисування у 10 тис. населення, у містах з більшим населенням діятиме пропорційна система з відкритими списками.

Вибори пройдуть у всі місцеві ради.

«Одну з подарованих нами ляльок Сумська одразу назвала козаком Борисюком»

інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України). Познайомилася з Олександром Пренко Віта Третяк, шукаючи фахівця, який би оцінив її роботи. Тепер вона – й сама в лавах Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

Першу свою виставку влаштувала кілька років тому під час святкування Дня села.

– Тоді виявилось, що в Грузькому майже нічого не знали про мистецтво виготовлення мотанок, – пригадала Віта.

Нині вона – відома в краї майстриня. Належність до Національної спілки майстрів народного мистецтва України дає їй право вести заняття в гуртку декоративно-ужиткового мистецтва в Грузьківській школі. Вітині підопічні – учні I – IV класів, є серед них і хлопчики. Вихованцями Віта дуже задоволена.

За місяць Віта виготовляє декілька мотанок – робота копітка. Якщо попервах одягала їх у шати з домашнього непотребу, то тепер купує дорогі тканини. Свої ляльки Віта поділяє на декоративні та обереги.

віків при владі виготовляю особливі мотанки – сонячні коні.

Якщо хто питає у Віти, чому мотанки – безликі, вона пояснює, що українські ляльки-обереги завжди робилися такими – без очей, вуст, носів. І не тому, що предки не вміли малювати. Вони вважали: лялька з обличчям може стати двійником господаря, через її очі в нього може вселитися злий дух. Тобто тільки безлика лялька вважалася безпечною. Цієї традиції дотримуються і сучасні майстри. Тим паче, що свої витвори-обереги наділяють магичними властивостями.

Вітин чоловік Олександр – кераміст, виготовляє глиняні кухлі, свистки, обереги, а також дерев'яні підставки для мотанок. На тих підставках випалює написи «Третяківські мотанки». Фото своїх витворів Віта й Третяк публікують на сторінці «Третяківські мотанки» у фейсбуці. Це їм потрібно для популяризації своєї творчості і продажу робіт.

– А ще ми – театральні, – похвалилася Віта. – Буваємо на виставах в Кропивницькому. Познайомилася з Ольгою Сумською. Одну з подарованих нами ляльок Сумська одразу назвала козаком Борисюком. Також ми дружили із Андрієм Сататенком, учасником «Битви екстрасенсів», він помер півтора року тому. Андрій був небайдужий до народних мистецтв, ми йому подарували кілька мотанок. Зав'язали стосунки з Ярославом Федоровою, вона теж екстрасенс і теж цікавиться мотанками, хочемо зустрітись. Одна лялька моєї роботи поїхала у Ватикан, в резиденцію Папи Римського. Її придбав у нас танцювальний ансамбль (не пам'ятаю назви), коли збирався торік в закордонні гастролі. Якимось ми возили свої ляльки в Новоград-Волинський Житомирської області на міжнародне свято літератури і мистецтв «Лесині джерела». Новоград-Волинський – батьківщина Лесі Українки, їй і присвячуються «Лесині джерела».

За словами Віти Третяк, останнім часом вона зацікавилася вишиванням. Чергову ляльку вона хоче одягти у вишиване. Немає сумніву, їй вдасться і ця ідея.

Віктор ІВАНЕНКО

– Берегині виготовляю на індивідуальні замовлення, – розповіла. – Наприклад, ляльки-нерозлучники – пара зі спільною рукою – використовуються як весільний атрибут. Раніш на весіллях такі ляльки садили на воза. Звідси – й традиція прикрашати весільні автомобілі ляльками. Нерозлучники користуються найбільшим попитом. Для чоло-

ї витвори мають українські знаменитості, а один поїхав у резиденцію Папи Римського. Мова – про ляльки-мотанки, які виготовляє жителька Грузького Віта Третяк.

Ось що вона розповіла про те, як захопилася декоративно-ужитковим мистецтвом:

– Малою чула від бабусі Алли (вона з Андріївки, це поряд з Овсяниківкою) про ляльки з кукурудзи, якими вона гралася в дитинстві. У мене тоді були гарні фабричні ляльки, з Німеччини привезені, тож потреби в саморобних іграшках не було. А шість років тому мені, вагітній третьою дитиною, згадалися бабусині розповіді про ляльки з кукурудзи. І я на основі качана зробила першу свою мотанку, зовсім невеличку. Коли народилася дитина, почепила її на візок. Як оберег, котрий вбирає негативні погляди. Згодом виготовила ще ляльку, більшу і кращу. Потім – ще і ще...

За словами Віти, це захоплення спонукало її вивчати історію народних костюмів, українські повір'я, традиції. Зокрема, на це її націлила Олександра Пренко – заслужений майстер народної творчості України, лауреат обласної премії імені Якова Пауценка у номінації «Декоративно-ужиткове мистецтво», голова обласного осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України, автор розробки тканної площинної та об'ємної ляльки (є свідоцтво про авторське право, видане Державним департаментом

Спортивні новини

Триває чемпіонат Кропивницького району з футболу. Результати V туру такі: «Інгул» – «Технополь-Агро» – 1:3. Команда Первозванівської ОТГ – катеринівський «Огнеупор» – 2:7. «Іскра» – команда Великої Северинки – 1:4. «Козак» – команда Бережинки – 0:4.

Післязавтра «Огнеупор» на своєму полі в Катеринівці гратиме з лідером чемпіонату – командою «Технополь-Агро». Початок – о 10 годині. Капітан «Огнеупора» Ігор Вітряченко запрошує вболівальників прийти на матч, підтримати свою команду.

Тим часом у Кропивницькому районі проводяться ще два футбольних чемпіонати, їх організувала Соколівська ОТГ, – на великому полі і з міні-футболу. У них беруть участь володимирівські футболісти (ФК «Кристал»).

Нещодавно вони перемогли в

ТУРНІРНА ТАБЛИЦЯ

Команда	І	В	Н	П	Зм	Пм	Р	О
1 ФК «Технополь-агро»	4	4	0	0	28	1	+27	12
2 ФК «Калинівка»	4	4	0	0	15	1	+14	12
3 ФК «Огнеупор»	4	3	1	0	13	4	+9	10
4 ФК «Інгул»	4	3	0	1	27	5	+22	9
5 ФК «Северинка»	5	2	1	2	12	14	-2	7
6 ФК «Іскра»	5	1	0	4	6	10	-4	3
7 ФК «Козак»	5	1	0	4	3	16	-13	3
8 ФК «Бережинка»	5	1	0	4	5	20	-15	3
9 ФК «Первозванівська ОТГ»	4	0	0	4	3	41	-38	0

поединку з командою «Славія» (3:1) на великому полі та в матчі зі «Скіфом» (8:2) з міні-футболу.

Володимирівські футболісти нинішнього сезону виступають у новій гарній формі (на знімку), придбаній за кошти з бюджету Катеринівської ОТГ.

Готувалися відмовитися від трудовнів

Колгоспні хроніки

27 січня 1959 р. в Москві відкрився позачерговий XXI з'їзд КПРС, на якому перший секретар ЦК і голова Ради міністрів СРСР Микита Хрущов заявив, що в СРСР «соціалізм переміг не лише повністю, але й остаточно», і оголосив про перехід до «розгорнутого будівництва комуністичного суспільства».

Те суспільство зображувалося як справедливе і досконале, без відмінностей між містом і селом, між розумовою і фізичною працею, де розподіл матеріальних і духовних благ відбуватиметься за принципом «від кожного – за можливостями, кожному – за потребами». Орієнтири на шляху до комунізму містилися в затвердженому з'їздом плані розвитку народного господарства СРСР на 1959 – 1965 роки (цей період увійшов в історію як семерічка).

Одне з головних завдань полягало в «забезпеченні перемоги СРСР у мирному економічному змаганні з капіталістичними країнами» та підвищенні рівня життя народу. Зокрема, з'їзд визначив, що СРСР до 1965 року мав випередити Англію, Францію та ФРН з виробництва продукції на душу населення і наблизитися до США. Передбачалося, що до 1970 року СРСР вийде на перше місце у світі як за абсолютними розмірами виробництва, так і за виробництвом продукції на душу населення.

Амбітні плани Хрущова не передбачали принципово нових підходів до розвитку країни і втілити їх у життя було неможливо. Тому

після усунення Хрущова ідею швидкої побудови комунізму замінили на ідею побудови «розвинутого соціалізму».

Про те, що хрущовські плани були далеко від реалій життя, певною мірою свідчать і деякі документи парторганізації олександрівського колгоспу імені Шевченка.

Так, на одному з партзібрань, які відбулися в січні 1959-го, колгоспний плановик Юліан Бориславський сказав: «План по м'ясу не виконаємо, якщо так і надалі хазайнуватимемо». Голова колгоспу Віктор Коломієць нарікав на слабку дисципліну, на пияцтво в лавах колгоспників. Звісно ж, усі казали, що слід виправити це становище. Наголошувалося, що найближчими роками колгосп мав перейти на грошову оплату праці, тобто покінути з трудовніми.

На тих же зборах утворено ініціативну групу з організації роботи дружин по боротьбі з хуліганством, пияцтвом, хабарництвом. До цієї групи увійшли О. Луньов (секретар парторганізації), П. Теніченко, В. Коломієць, В. Терещенко (комсорг).

17 квітня 1959 року колгоспні комуністи шптели одного з них за «непартійну поведінку». Порухник визнав, що вилаяв агронома (через його некомпетентність), а потім і партора, який за того вступився. Комуніст Андрій Іщенко засудив любителя міцного слівця і зауважив, що й з колгоспних спеціалістів – агронома, зоотехніка – треба суворо питати за роботу. Збори постановили:

попередити порушника про неприпустимість лайки, зобов'язати правління посилити контроль за спеціалістами.

5 червня 1959 року олександрівські комуністи прийняли в кандидати в члени КПРС Надію Рижонкову та Лідію Іщенко.

7 серпня 1959 року комуністи радилися, як виконати план продажу державі овочів. Наголошувалося: овочівництво в колгоспі – занедбане. Постановили: господарство має здати до 10 серпня 55 центнерів капусти, 80 – огірків, 70 – помідорів, 6 – цибулі.

Того ж місяця, 27 числа, колгоспні комуністи обговорювали черговий лист ЦК КПРС. Тракторист М. Іщенко запевнив, що вони, механізатори, виконають свої зобов'язання. І поцікавився, чому правління затуляє з будівництвом мостів, клубу в Сікуватому.

16 жовтня 1959 року на партзборах розглядалося питання про роботу колгоспної організації ДТСААФ. Зазначалося, що її керівник Салов організував гурток з вивчення автомобіля та стрілецький. Йому рекомендовано активізувати роботу.

20 листопада на партзборах звітував про свою діяльність за рік секретар парторганізації Олександр Луньов. Директор восьмирічки Федір Медведєв зауважив, що колгосп імені Шевченка – на районній дошці пошани. Віктор Коломієць заявив: «Наш колгосп міцно став на ноги».

За матеріалами Державного архіву в Кіровоградській області підготував Віктор КРУПСЬКИЙ